

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 4 Å R G A N G

19. JUNI 1952

AV INNHOLDET : NR.
DYRKELSEN AV DET USAMMENHENGENDE - DE 23
NORDISKE KIRKERS STORHET OG FALL - KARDINAL
VON FAULHABER DØD - EN HISTORIE FRA VIRKELIG-
HETEN - PROTESTANTENE I COLUMBIA - DEN 24
EUKARISTISKE KONGRESS I BARCELONA - UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 3. JULI 1952.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 03 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høymesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

N. K. K. F.s Utdanningsfond for katolsk ungdom

Søknader med anbefaling fra vedk. sokneprest må være innsendt innen 15. juli 1952 til styrets form. fru Ingrid Straiith Solberg, Prinsessealleen 2, Skøyen, Oslo.

HUSK KONTINGENTEN TIL
N. K. K. F.

St. Gudmunds legat

Til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem i Norge.

Søknader med anbefaling fra vedk. sokneprest bes sendt snarest til Prioeren for Dominikanerne, Neuberggaten 15, Oslo.

ST. JOSEPHS INSTITUTT

bruker

FYRINGSOLJE

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.
St. Olavs eksp. og forlag: Kl. 9—13
og 15—17. Mandag, lørdag: 9—13.
Utbetalinger tirsdag 12—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år;
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 22. JUNI: 3. søndag etter Pinse. Ep. 1. Pet. 5, 6—11. Ev. Luk. 15, 1—10. Mandag: I okt. for Jesu Hjerter-festen. Tirsdag: Johannes Døperen. Onsdag: Wilhelm, abbed. Torsdag: Johannes og Paul, martyrer. Fredag: Oktavdagen for Jesu Hjerter-festen. Lørdag: Ireneus, bisk., mart.

SØNDAG 29. JUNI (4. sønd. etter Pinse): Apostlene Peter og Paul. Ep. Ap. gj. 12, 1—11. Ev. Matt. 16, 13—19. Mandag: Apostl. Pauls minnefest. Tirsdag: Frelserens hellige blod. Onsdag: Marias gjesting. Torsdag: Leo II, pave, bekj. Fredag: I okt. for apostl. Peter og Paul. Lørdag: Anton Maria Zaccaria, bekj.

SØNDAG 6. JULI: 5. søndag etter Pinse.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

64. ÅRGANG

19. JUNI 1952

NR. 23-24

Dyrkelsen av det usammenhengende

André Gide's moral-filosofi

Av Arnold Lunn

*Er André Gide «passé» som forfatter og filosof?
Arnold Lunn har her et ord å si oss.*

Den moderne dyrkelse av det usammenhengende tar til med Gide, og suksessjonen kan spores over Dada og surrealistene til Gjertrud Stein hvis disipler med stolthet noterer at hun hverken kjente de riktige spørsmål og eller de riktige svar.

Således er også Harvard-professoren Albert Guerard¹⁾ likefrem fascinert av det oppkom av motsigelser og mangel på sammenheng som karakteriserer André Gides filosofi. Men hvilken interesse kan vel en filosofi ha som er relativ, når de forhold som fremkalte den, har forandret seg? Hvilket budskap til vår verden har vel en profet som i et og samme øyeblikk kunne hevde at en forfatter både må stå i harmoni til sin tid og stå i opposisjon til den, at kunsten blomstrer i tider av forvirring — — —

På det moralske plan krever som kjent fornuften lydighet mot en moralsk kodeks, som på sin side kolliderer med våre subjektive ønsker og begjær. Derfor er kanskje den mest karakteristiske anti-rasjonalisme den som skriver seg fra opprøret mot seksualmoralens rasjonelle kodeks. Irrasjonalismens første store profet var *Luther* og Luther revolterte ikke mot Kirkens ufeilbarhet, men derimot mot prestenes sølibat. Suksessjonen fra Luthers «Fornuften er djevelens hore» fører over antinomilæren²⁾ til *Hitlers* utbrudd: «Jeg tenker med mitt blod.» Gide's «sterke trang til å tilintetgjøre fornuften», hans «misunnelige beundring av utenlandske forfattere som var gått i moralsk oppløsning» og hans

«hat til den golde sammenheng» er nær beslektet med *D. H. Lawrence's*: «Min store religion er troen på blodet, på kjødet som er visere enn inntellektet. Vi kan ta feil i vår tenkning, men hva vårt blod føler, tror og sier, er alltid sant.»

Og fordi tenkning kunne fremkalle en erkjennelse av synd, må vi handle så ureflektert som mulig og dyrke hva Gide kaller «acte gratuit». Hvorvidt en systematisk oppbygget sannhet skal ha noen fremgang og utøve en varig innflytelse, avhenger like meget av nøyaktige begreper som av tenkningen selv,» skriver erkebiskop *Trench*. Der hvor tenkningen — unntatt den med blodet — blir betraktet som noe mistenkelig, vil en nøyaktig terminologi være en hindring for den som uten å reflektere overgir seg til Gide's «acte gratuite», som kan anta en hvilken som helst form, fra hitlersk menneskeslakt til rov og voldtekt.

Et av motivene til denne unøyaktige terminologi som gjør polemikken i vår tid så vanskelig, er ønsket å annekttere og beholde propagandaverdien av visse ord som særlige forestillinger er knyttet til, i den hensikt å ødelegge og oppløse de doktriner som disse forestillinger er et produkt av. Kommunismen f. eks. har gjort sitt beste for å gjøre ordet demokrati meningsløst, og «modernistene» er ikke mindre ivrige når det gjelder å sterilisere ordet «kristen». Jeg mener det er en tribut til religionens evige sannheter når Gide og hans tilhengere er blitt tvunget til å vende tilbake til kristendommens terminologi. Men bare i en tid som betrakter sammenheng som noe ufruktbart, kan det skje at en skribent kan sitere uten kommentar *Georges*

¹⁾ *André Gide*. Av Albert Guerard. Utgitt av Harvard University Press, London.

²⁾ Egentl.: den indre motstridelse mellom to i seg selv påviselig gyldige læresetninger. På det religiøse område: en misforstått kristen frihet fra loven — at overholdelse av morallovene ikke forplikter og hverken er nødvendig eller til nytte for å oppnå salighet.

Rency's bemerkning om at han har funnet «religiøst alvor» i Gide's åpenhjertige lovprisning av «sanselige gleder».

Våre hjerter ble skapt for deg og er roløse til «de finner hvile i deg, o Gud!» Det er kanskje den hellige Augustins *cor inquietum* som gir den egentlige forklaring på de forsøk som så ofte gjøres på å holde på terminologien og opplevelsene i en tro som forkastes. I Gide's tilfelle finner vi en slags uanstendig parodi på fransiskanismen. Den hellige Frans fordømte lasten, Gide dyden. Her er noen buketter fra André Gide's *Fioretti* slik de er satt sammen av Albert Guerard: «A selge og gi til de fattige betyr å gi avkall på en behagelig, moralsk arv, og først og fremst på Kirkens lære. Den sanne kristne må undertrykke ikke bare all verdslig stolthet, men selve begrepet åndelig fortjeneste.»

«Jeg besluttet på denne måte å gi avkall på hver eneste personlig besiddelse, og overbevist om at jeg ikke kunne håpe på å bestemme over noe uten på betingelse av at jeg intet eiet i kraft av meg selv, ga jeg avkall på personlig overbevisning, vane, anstendighet og dyd..»

Gide gjorde seg til talsmann for en fordømmelse av dyden, for den er ifølge Gide en kilde til stolthet. I denne nye *Fioretti* er ordene blitt tømt for sitt opprinnelige innhold. Om en soldat som hadde flyktet da han fikk øye på fienden, ville gi seg til å skryte av at han «overvant skammen av kujoneriet», ville nok professor Guerard bli temmelig forbauset, men selv kan han med den største sinnsro skrive at «overvinnelsen av skyldfølelsen kunne tillate Gide å se på etiske spørsmål med en meget større frigjøret.» Slikt fordringsfullt sludder gjør at man sukker lengselsfullt etter *Oscar Wilde's* åndrikhet: «Den eneste måten å bli kvitt fristelsene på er å gi etter for dem.» Disse 14 ord gir det vesentlige i Gide's etikk. Fordi Wilde hadde humor og den sans for proporsjoner som er humorenes tvillingbror, kunne han gjennomskue sitt eget høytravende forsvar for lasten. Wilde døde som katolikk, men det lykkedes

ikke *Claudiel* å få brakt Gide på bedre tanker, denne fødte hugenott hvis åndelige far likevel i høyere grad var Luther enn Calvin, for i likhet med Luther lot han sitt private skjønn være bestemmende for avvikelserne fra den kristne moralkodeks. Luthers virkning på *St. Thomas More* var ikke ulik Gide's virkning på Claudel. Thomas More var ikke ukjent med forekomsten av ukyske prester, men det som rystet ham ved Luther var dennes forsvar for ukyskheten, slik som vi kjenner det fra de offentliggjorte uttalelser som bringer moderne lutheraner i så stor forlegenhet.

Vi har et klart og godt avsnitt i det brev der Claudel lar en forstå at han mente seg ikke å ha rett til å dømme mennesker som lå under for kjødets fristelser, men at han hadde rett til å fordømme dem som sammenblander last og dyd og som skryter av og forsvarer sine laster; for en slik fremferd er «ikke bare en perversjon av kjødet, men en perversjon av samvittigheten og dømmekraften.» Han var bedrøvet over Gide's svakhet, men Gide's beslutning om å preke det han praktiserte, fylte ham med vemmelse og avsmak. «Ingen forfatter, ikke en gang Wilde, har gjort noe slikt.» Claudel følte at Gide var farlig, nettopp fordi han var en ordets mester, noe av et ideal for tusenvis av unge menn med litterær smak og ærgjerrighet. «Han er en giftblander,» skrev Claudel. «Jeg sier det med velberådd hu. Hvor mange brev har jeg vel ikke fått fra unge syndere. Ved begynnelsen av deres vandring mot oppløsningen finner vi alltid Gide.»

Om han fordervet ikke bare ungdommen, han fordervet også smaken. Jeg har stor forståelse for dem som hevder at de perverse, tragiske problem bør kunne være gjenstand for litterær behandling både dikterisk og selvbiografisk, men det som interesserer ved seksuelle forhold er kontakten mellom personlighetene og ikke den rene fysiske kontakt mellom legemene. Det er en grov plumphet ved Gide som virker på meg omtrent som den toalett-humor som har levert idéene til de grovkornede postkort som er særlig populære i enkelte germanske land. Det er min estetiske samvittighet som i første rekke reagerer på Gide, ikke min moralske.

Det faktum at Guerards bok er utgitt av the University Presses of Harvard and Oxford er like så betegnende som at Universitetet i Oxford har gitt doktorgraden til en forfatter som så det som en oppgave å levere veltalende unnskyldninger for unaturlige laster. Vi kan i denne forbindelse selvsagt ikke overse det faktum at den alt overveiende del av den «radikale intelligens» består av fryktsomme mennesker som ikke er så redd for noe som å bli betraktet som «gammeldagse». Den svakeste antydning av moralsk sensur i seksuelle spørsmål vil derfor alltid virke anstøtelig i ugudelige ører. De nye ti bud er naturligvis politiske. Du kan i dag bekjentgjøre at du er pervers og rettferdiggjøre alle arter av perversjon uten å gå glipp av sjansen til å bli forlenet med en æres-doktorgrad, mens det ville være den største ubesindighet av en magister i vår tid å angripe demokratiet.

Arnold Lunn.

STØTT OG UTBRE

ST. OLAV

ved å tegne

Gaveabonnement!

De nordiske kirkers storhet og fall

Av dr. Helmut Holzapfel

Selv om Tyskland og de nordiske land kulturelt og økonomisk var knyttet nær til hverandre, især i det forrige århundre, er det tyske folks kjennskap til Nordens historie og kirkehistorie ytterst ringe. Skylden for dette har ikke minst den nordiske historieforskning selv som har vært mer opptatt av Gustav II. Adolfs og Karl XII's felttog og de krigerske forviklinger mellom Danmark og Tyskland enn av den egentlige storhetstid i Nordens historie: *Middelalderen* som var katolsk. Det er betegnende at vi ennå i dag ikke eier en eneste vitenskapelig biografi over noen av de store biskoper i Norden: hverken over Frederik Barbarossas' kirkepolitiske motspiller *Eskil av Lund* eller over *Eystein* i Nidaros, den praktfulle Krist-kirkens myndige byggherre; heller ikke over *Hans Brask* av Linköping — Kirkens siste bolverk i Sverige — eller over *Magnus Tavast* i Åbo, *Finnlands* betydeligste kirkefyrste, hvis 500 års dødsdag kan høytideligholdes i år. Og dette til tross for at de nordiske land med hensyn til kraft og dybde i det religiøse liv og troskap mot Pavedømmet, høytstående kirkekunst og betydelige religiøse personligheter, kunne måle seg med et hvilket som helst annet land i kristenheten.

Tysklands andel i Nordens kristning.

Riktignok var det tidsrom de nordiske folk tilhørte Den katolske kirke betraktelig kortere enn andre europeiske lands. Det spente bare over 400—500 år. Tyskland spilte en betydelig rolle ved Nordens omvendelse til kristendommen og ved oppbyggingen av den kirkelige organisasjon. Jurisdiksjonen til erkebiskopen av Hamburg — hvor mange av oss i dag har vel kjennskap til at Hamburg og Bremen gjennom hele Middelalderen var katolske bispeseter! — omfattet hele Norden; den strakte seg fra Finnlands østgrense til Island og Grønland, ja helt til Vinland på Nord-Amerikas østkyst som ble oppdaget av djerve vikinger allerede 500 år før Kolumbus. Pinsen 1056 viet erkebiskop *Adalbert* av Hamburg-Bremen *Isleif Gissurson* til Islands første biskop. Denne

hadde som sin etterfølger *Gissur*, fått sin teologiske utdannelse i klostret Herford i Westfalen. Tyskland medvirket også ved kristningen av Grønland; den nevnte erkebiskop *Adalbert* svarte på grønlendernes bønner ved å sende misjonærer til denne fjerntliggende øy.

Den gang så det ut til at erkebiskopen av Bremen-Hamburg som Nordens patriark skulle komme til å innta samme stilling i Verdenskirken som patriarken av Konstantinopel inntok i Den nære orient. Men de nordiske kirker vokste seg sterkere, de nådde ut over misjonsstadiet og stilet hen imot selvstendighet. I 1104 ble Lund erkebispesete og metropol for hele Norden. Men like så litt som det politiske lot seg gjøre å opprettholde en nordisk union, like så litt lot det seg gjøre kirkelig. Norge og Sverige ønsket ikke å være beroende av den danske erkebiskop. Av den grunn opprettet den pavelige legat *Nikolaus Breakspear*, den senere pave *Hadrian IV* — for øvrig den eneste engelskmann som har sittet på Petri stol — under en reise til de nordiske land kirkeprovinsen Nidaros med de underliggende bispedømmer i Oslo, Bergen, Hamar og Stavanger og bispedømmene på Man, Færøyene og Orknøyene, på Island og Grønland. Island fikk ved siden av Skalholt senere også bispedømmet Gardar, hvor den gamle katedral som var viet til den hellige *Nikolaus*, ble utgravet i 1926. På Island fantes det videre 15 kirkesogn og to klostre. *Breakspear* hadde også det erkebiskopelige pallium for Sverige i sin dokumentmappe, men da man der ikke kunne bli enig om setet for den nye erkebiskop, ble Upsala erkebispesete først opprettet i 1164 med de underliggende bispedømmer Västerås, Strengnäs, Linköping, Växjö, Skara og Åbo i Finland.

Bispedømmene var meget godt organisert; over alt fantes det domkapitler, og det ble regelmessig holdt provinsialsynoder. Et nett av kirkesogn spente over de veldige og uveisomme landområder. Bare i bispedømmet Trondheim fantes det 335 kirker i Middelalderen, i byen selv 30, hvorav bare to er bevart. Også i det øvrige Norden var den kirkelige byggevirkksomhet livlig. I Roskilde fantes det 28 kirker, i Lund 27, i Viborg 22 og i Visby på Gottland 18.

Det religiøse liv hadde viktige støttepunkter i klostrene. Nesten alle de store ordener var representert i Norden. Benediktinerne og cistercienserne, augustinerne og præmonstratenserne, franciskanerne og dominikanerne. Alene i Norge fantes det 29 klostre, i Finland 6 og på Island 5. Til og med en egen klosterorden oppsto i Norden, nemlig den hellige *Birgittas* Forløser-orden med moderklostret i Vadstena og med forgreninger i England, Holland, Tyskland og Italia.

Europeisk dannelselse.

Under kristendommens innflytelse oppsto det en sterk trang til ånds dannelselse og kunnskaper. I store skarer søkte studenter fra Norden til universitetene ute i Europa, først og fremst til de franske og italienske. Den islandske biskop *Jón Halldorson* (1322)

Norsk grammatikk

Det heter: Legen satte av benet, men øvrigheten avsatte embetsmannen. Men når en bruker ordene «tilbe» og «be til», da skal denne forskjellen ikke gjelde. Da skal de to ord være synonyme. I en artikkel om *Sigrid Undsets* bok: «Den hellige Caterina av Siena», sier cand. teol. *Tor Aukrust* at katolikkene tilber helgenene. Dette er ikke korrekt, men korrekt er at vi ber til dem, dvs. at vi ber om deres forbønn hos Gud, og dette kan ikke kalles tilbedelse. Å tilbe det vil si å anerkjenne en som det høyeste vesen. Vi tilber bare Gud og ingen skapning, men vi ber våre helgener at de skal be for oss til Gud. Det må alle få lov til som mener det alvorlig med trosartikelen: Jeg tror på de helliges samfunn, skriver bladet «Nytt liv».

hadde således studert i Paris, Orléans og Salerno. Senere finner vi studenter fra Norden ved alle tyske universiteter, i Prag og Wien som i Leipzig, Erfurt, Köln, Basel, Rostock og Greifswald. Fra det fjerntliggende Finnland kom det i 1425 6 studenter til Paris og sommeren 1438 ble ikke mindre enn 8 finske studenter immatrikulert ved universitetet i Leipzig. Flere nådde høy akademisk verdighet; *Olaus Magni*, den senere finske biskop († 1460) ble således rektor for universitetet i Erfurt.

Men også i de nordiske land kunne katedralskolene og klostertskolene glede seg over godt ry og stor søkning; ti katedralskolen i Åbo sendte selv svenske adelige og kjøpmenn i Reval og Danzig sine sønner. Ikke så få studenter var fattige og var helt henvist til bybefolkningens gavmildhet. Hva de troende ydet til disse fattige studenter er beundringsverdig når man tenker på at der ved skolene i Roskilde fantes 900 elever og i Ribe 700, mens disse byer bare tellet noen tusen innbyggere. Ved utgangen av Middelalderen ble ved pavelig sanksjon universitetene i Uppsala og København opprettet henholdsvis i 1477 og 1479. Sverige og Danmark står i stor skyld til Pavestolen for disse betydelige nasjonale dannelsessentra.

De som dro sørover, brakte gjerne med seg tilbake som de verdifulleste skatter håndskrevne bøker. Den store, ennå bevarte bokkatalog til biskop *Arne Sigurdson* i Bergen († 1314), viser hva en enkelt mann i Middelalderens Norge evnet å samle av latinske verker. Som kjent brakte *St. Ansgar* på sin misjonsferd til Sverige 40 Codices med seg, men de ble tatt av sjørøvere.

Men Norden kjente ikke bare den klassiske og kristne litteratur, var ikke bare utdannet i skolatisk teologi og filosofi, men var også selv produktiv. Vi ser her bort fra Edda-diktningen og sagaene, og peker bare på noen av de latinske hovedverker som ble skrevet i Norden. I Danmark skrev *Saxo Grammaticus* og *Sven Aggeson* omkring år 1200 sine store, historiske verker; om lag samtidig skrev *Andreas Suneson*, den senere erkebiskop i Lund, et hexameron på 8000 vers, den største latinske diktning i Norden. Noe senere skrev *Henrik Harpestreng* som var kong *Eriks* livlege og som døde som domherre i Roskilde i 1244, medisinske og naturvitenskapelige arbeider på latin og dansk. Dominikaneren *Petrus de Dacia* som i noen tid opphold seg ved ordenskonventene i Köln, Soest og Minden, skildret i et overordentlig interessant arbeide livet til den tyske, kvinnelige mystiker *Christine av Stommeln* som han var knyttet til i nært vennskap, et nordisk motstykke til *Dantes* «Vita Nuova». I filosofiens historie kjenner vi til og med en dansk skole, hvis fremste representant var *Boethius de Dacia* som underviste i Paris. En norsk munk, *Theodericus*, — etter alt å dømme hørte han til Nidarholm — skrev en historie om de norske konger der Platon, Vergil, Lukan, Horats, Ovid, Plinius og Sallust siteres, men også de middelalderlige forfattere *Jordanes*, *Isidor* og *Beda*.

Særlig produktiv var det fjerntliggende Island. *Eysteinn Asgrimsson* «Lilja», som ble skrevet omkring 1340, forteller i 100 vers Bibel-historien fra skapelsen til den ytterste dom og munnar ut i en herlig lovprisning til Jomfru Maria; diktet hører utvilsomt til verdenslitteraturens store diktning. Overhodet oppviser både Island og de andre nordiske land en rik Mariadiktning. Med stadig nye uttrykk

og ordspill priser en ukjent klerk i Roskilde omkring år 1350 Jomfruen i 269 4-linjede vers. Tallrike rim-offisier og sekvenser forherliger Nordens helgener. Og stadig frapperes man, særlig i Norges og Islands historiske og hagiografiske litteratur av høy fortellerkunst, som, avslepet mot det latinske språk, likevel ikke har mistet noe av sin opprinnelighet og germanske uttrykkskraft.

Kunst og sosialt arbeid.

I like høy grad må man beundre Nordens frembringelser av kristen kunst. Vi kan ikke regne opp alle katedraler og soknekirker fra domkirken i Trondheim, der den nordiske Middelalders yndlingshelgener er plasert på den praktfulle vestfasade og originale vannspyer titter ned på en, til landsbykirken i Hattula i Mellom-Finnland, hvis indre er dekket av kalkmalerier der 180 enkeltfremstillinger forklarte for den tids enkle mennesker Det gamle og Det nye testamente. De norske stavkirker og de svenskfinske gråstenskirker med sine høye sadeltak uten tårn, er helt igjennom originale frembringelser av nordisk-kristen kunst.

Mens de kunstneriske frembringelser i første rekke skulle forherlige Gud og hans hellige, tjente de karitative innretninger de nødlidende medmennesker. Som over alt i Middelalderen hadde også byene i Norden et eller flere hospitaler, og tallrike stiftelser sørget for de fattige. Ennå finnes det hospital i Trondheim som ble opprettet av erkebiskop *Håkon Raude* i 1277. På Island oppførte biskop *Laurentius* av Holar et eget sykehus for prester i Quiabekki i 1325, hvor også de som på grunn av høy alder ikke kunne fortsette sitt virke, kunne søke hen. Og ved utgangen av Middelalderen grunnla karmelittene i Helsingør i 1516 et eget hospital for syke sjøfolk. Danske og svenske pilegrimsherberger fantes i Tirlemont i Belgia og i Piacenza, Lucca og Rom.

Alle disse kulturelle og karitative frembringelser sprang ut av ekte og dyp fromhet. Synodalstattutene sørget for at de daglige bønner ble oversatt til folkespråket og således almene. Tilstrømningen til gudstjenestene var meget stor. Ifølge Kongespeilet, som skriver seg fra årene omkring 1200, var det plikt for norske konger daglig å overvære det hellige messeoffer: «Han skal under messen stille be sine bønner eller synge med i salmene, når han forstår dem.» Også legfolket ba breviaret. Den hellige Knud av Danmark ble således myrdet under en vespergudstjeneste.

Glemte helgener.

Av en slik religiøs jordbunn vokste der frem også i det kalde Nord dyd og hellighet. Blant de overraskende mange hellige og salige finner vi alle typer og arter av kristen fullkommenhet representert: hellige konger som *Olav*, *Erik* og *Knud*; unge mennesker som *St. Halvard*; hellige jomfruer som *Sunniva* eller dominikanerinnen *Ingrid* i Skenninge; ivrige sjelehyrder som *Brynjolf Algotsson* i Skara, *Nils Hermansson* i Linköping og *Hemming* i Åbo; enker som den hellige *Helena* i Skövde og den hellige *Birgitta* i Vadstena. Dessverre er de fleste av dem ukjent i den øvrige katolske verden. Man kunne ønske at Den romerske kurie ikke bare ville interessere seg for fromme ordensstifterinner, men også for å gi nytt liv til den glemte dyrkelse av Nordens

Kardinal von Faulhaber død

salige og hellige, at de religiøse skikkelser, hvis kanonisasjon ikke ble fullbyrdet grunnet reforma-sjonen, nå også høytidelig opphøyes til alterets ære.

Særlig under Hitler-styret bebredet man Kirken for at den hadde omvendt de nordiske folk til kristendommen med makt, og at misjonsgjerningen av den grunn bare ble overfladisk gjennomført. Den som har sett kristendommens innflytelse på vitenskap, kunst og hverdagsliv i Norden, kan ikke dele denne oppfatning. Dessuten virket den hellige Ansgar, den hellige Siegfried og andre hellige og alle de tyske og angelsaksiske misjonærer som dro til de nordiske land i tiden fra det 9. til det 11. århundre, sterkt ved eksemplets makt. Når likevel et par konger som Olav Trygvason og Olav den hellige faktisk med ettertrykk bevirket at deres folk omvendte seg og ikke tok det så nøye med de midler de brukte, må vi ikke glemme at deres handlemåte sprang ut av en ekte begeistring for den sannhet de hadde erkjent. De følte seg så sikre og sterke i sin nye tro, at de for eksempel lot antagelsen av kristentroen være avhengig av seieren i en svømmekonkurranse eller i en kamp med sverd. Mange ganger kan man ønske for vår egen tid litt mer av denne kraftfulle og kompromissløse trosvissnet og litt mindre av utvannet toleranse som jo alltid har vært kjennetegnet på en syk og døende verdensanskuelse.

Men vi kan også iakttta — og det sterkere enn på andre steder — en særlig dyp dragelse til forløsningmysteriet. Det er ingen tilfeldighet at særlig dansker og nordmenn med iver tok del i korstogene. Alene Norden har blant sine konger en *Sigurd Jorsalfar*, og også senere har man i Norden gjerne dradd på pilegrimsferd til Jerusalem som f. eks. den tidligere nevnte biskop Magnus Tavast i Finnland. I hjemlandet valfartet man til Det hellige Kors i Kippler ved Aabenraa, hos franciscanerne i Stockholm, i Finnström og Hattula. Det er også betegnende at Den hellige Birgitta kalte sin nystiftede orden «Forløserordenen».

Et tredje karakteristisk trekk ved kirkene i Norden var deres nære tilknytning til Rom. Mange pilegrimer dro fra de nordiske land, også fra Island, nedover langs Rhinen til Syden. Pilegrimsboken i klosteret Reichenau rommer hundrevis av navn fra Norden. Og vel neppe noen tysk biskopsrekke kan oppvise så mange overhyrder som lot seg vie i Rom eller Avignon, som de nordiske bispedømmer. Man kan nesten si at de av Roms sønner som virket i de fjernt liggende land, var de mest trofaste.

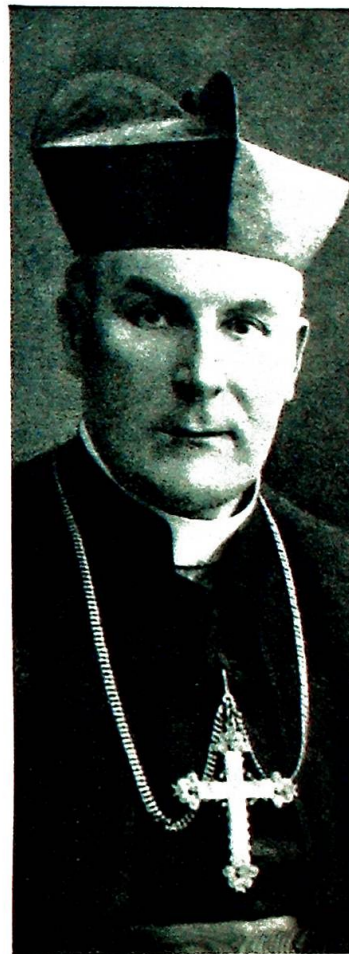
Den gamle Kirkes tragedie.

Som frosten en vårnatt brøt så reformasjonen inn over landene i Norden og ødela i løpet av få år hele den religiøse blomstring som under Roms sol hadde utfoldet en streng og ren skjønnhet. Biskoper som *Olav Engelbrektson* i Norge, *Hans Brask* i Sverige, *Jón Arason* på Island verget seg mandig mot Luthers lære, og mange ordenssamfunn lot seg heller fordrive enn de gikk over til den nye lære, som f. eks. fransiskanerne og Birgitta-søstrene; Dalekarlene grep til og med til våpen, men Kirkens skjebne var beseglet.

Følgene for det kulturelle liv ble helt ødeleggende. Man behøver bare å studere de gamle domkirkenes skjebne. Katedralen i Lund, hvis mektige byggverk i ren romansk stil, som også mestrene til keiserdomen i Speyer hadde arbeidet på, ble gjort til oppbevarings-

Mens tusener av Münchens borgere gikk synkende i Kristi legemsprosesser gjennom byens gater torsdag 12. juni, utåndet deres biskop og det katolske Tysklands berømte primas etter en kort sykdom, 83 år gammel. Dødsfallet ble kunngjort etter en messe i den ærverdige Liebfrauen-Dom i erkebiskopsbyen. I et kvarter lød domkirkens klokker i tunge slag, og alle byens kirkeklokker sluttet seg til.

Kardinal Michael von Faulhaber var gjennom den siste generasjon Tysklands ledende katolske kirkefyrste, takket være hans ubrudte åndelige fasthet og dyktighet. Som Hitlers uredde motstander under skrekkeperioden ble hans navn begrepet på katolisismens styrke og vitalitet, legemliggjort i hans ubendige og kompromissløse kamp for individet og folket mot det nazistiske tyranni. Siden krigens slutt har han viet sine krefter til å løse denazifiseringens vanskelige problem for gjenoppbyggingen av en sunn tysk folkesjel på kristen grunn. Ved kardinal von Faulhabers død er kardinalkollegiet redusert til 46 medlemmer, dvs. at 24 plasser står vakant.

von Faulhabers død er kardinalkollegiet redusert til 46 medlemmer, dvs. at 24 plasser står vakant.

rom for brannsprøyter og likvogner. Av domkirken i Hamar er det i dag bare noen buer fra midtskipet som rager mot himmelen; av Hallvardsdomen i Oslo står bare fundamentene igjen, og det er bare historikere som i dag kan utpeke det sted hvor Middelalderens domkirke i Bergen stod. Middelalderens rike litteratur ble spredt for alle vinder, og pergamentbladene brukt til å binde inn fogderiregninger, slik at det i dag finnes en egen vitenskap som beskjeftiger seg med å løsgjøre disse blad for av fragmentene igjen å sette sammen de gamle missaler og antifonarier. Katedralskolene forfalt, og klosterskolene ble oppløst. Nordens åndelige horisont, som hadde omfattet hele den kristne kulturverden, nådde nå ikke lenger enn til Wittenberg. Men fremfor alt rammét Kirkens undergang Norge, Island og Finnland som dermed fikk se den siste skanse i kampen for nasjonal selstendighet gå tapt. Danske og svenske fogder og superintendantter trengte inn i disse land. Også på ikke-katolsk hold er man i dag enig om at reformasjonen betød en nasjonal ulykke for disse nordiske land.

Helmut Holzapfel.

En historie fra virkeligheten

Av cand. mag. Henri Werring

Som så mange amerikanske historier begynner min med et skudd — et rifleskudd, avfyrt like utenfor landsbyen Portola i California. Nei, ikke ett, men en hel serie! Ekkoene gjenlød over det fredelige, søndagsstille landskapet en sommermorgen i 1912, og passerte underveis et temmelig medtatt utseende katolsk kapell, som lå noen fruktmarker borte.

Den unge presten, som vel befant seg et sted omkring Credo, kvakk litt ved det første skuddet. Menigheten, hovedsakelig arbeidsslitte folk fra fruktmarkene, så litt usikkert opp fra sine velbladde bønnebøker. Presten bet seg i leppen. Han var atletisk av utseende, ikke stygg, et sørgmodig, fint meislet ansikt, og med et blick nesten selvlysende av intelligens og forståelse — et faktum som hadde gjort den unge mannen til en hyppig søkt skriftefar. Hver søndag, mens innhøstingen varte, pleide han komme hit ut fra Menlo for å lese messen. Da skuddene tok til, hevet han uvilkårlig stemmen litt. Men fortsatte rolig, akkompagnert av ministrantenes klokkeringing og vedvarende geværsmell utenfra.

Like etter at gudstjenesten var over, gikk presten ut for å finne «fredsforstyrrenerne». Han hadde i en fart lagt av seg ornatet, og ga seg underveis til å knappe opp samarien med små, flaksende armbevegelser. Uttrykket var en tanke irritert, munnen tegnet seg som et smalt blodrødt arr i det ellers litt bleke ansiktet. Da han nærmet seg, kunne han skjelne også andre lyder enn skuddene, brakket av lere som brast, rop, latter. Han var nå like ved, stanset et øyeblikk, strøk seg med hånden over hodet og sopte en god del svette av håret.

Gressplenen foran ham var innhegnet og tydelig arrangert. To treskur flankerte den, omtrent 40 yards fra hverandre. Midt mellom skurene var det med kritt tegnet åtte store sirkler. En gruppe menn, men geværer, lå og slanget seg på marken i solskinnet. En av dem, gråhåret og med en middelaldrende jødes litt sortmuskede ansikt, tråtte fram i en av sirklene, la geværet an.

«Gå!» ropte en annen. Straks kom to tallerkener hvirvlende ut fra hvert sitt skur, med kraftig roterende bevegelse steg de mot hverandre. Mannen i sirkelen fyrte løs. Bang! En av tallerkene gikk i knas, og nærmet seg plenen i en skur av ørsmå lerbeter. Nok et skudd. Bang! Den andre tallerkenen forsvant i et festlig konfettidryss av lerpulver.

Skuddene ble livlig påskjønet av tilskuerne. «Blink, dommer! To treffere!»

Den unge pateren dro pusten, og et svakt smil kruste munnvikene. «Skeet», mumlet han til seg selv — en spesiell form for tallerken-skytning som var uhyre populær i årene før første verdenskrig. Den beslutsom-

het som hadde ført ham hit syntes ved det forsonende synet av skeet-konkurranse å renne av ham like plutselig som den siste skvett vann av et badekar. Men likevel. —

Latteren stanset da presten med litt nølende skritt nærmet seg gruppen. «Gentlemen», sa han med et ennå bevart glimt i øyet. «Mine prekeners blir understreket på de mest forkjærte steder ved deres konkurranse-skyting. Den distraherer min menighet. Hvis dere derfor vil være så elskverdige å si meg når på dagen dere salver løs, skal jeg heller forsøke å innrette messetiden etter det.»

En litt trykkende taushet hadde senket seg over gruppen. Blinkskytteren, som de andre hadde titulert «dommer», tråtte fram. «Vi ber om unnskyldning, pater!» sa han med megen bevegelse. Han hadde en lav, for anledningen nærmest sørgmodig stemme, behagelig og kultivert, og uten noe påfallende i diksjon eller tonefall som kunne stadfestes geografisk. «Vi ante ikke at det var en katolsk kirke i nærheten.»

«Nå, det er heller ikke egentlig en kirke», mumlet presten og lot sine ord langsomt senke seg i formiddagsstillheten, litt nølende og eksperimenterende, som når en kjemiker drypper syre i et reagensglass. «Det er bare et lite provisorisk kapell, som menigheten selv har bygget. Jeg er her ute bare om søndagen.»

«De gjør oss til skamme», fortsatte dommeren med varme. «Jeg er ikke av Deres tro — jeg er jøde — men Guds ords forynnelse er viktigere enn våre sportslige adspredelser. Jeg forsikrer Dem, sir, at heretter skal våre skytekonkurranser få vente til over gudstjeneste-tid. Forresten, pater — eh» — «Lacombe. George Lacombe.»

«Vi skal nettopp til å spise middag. Ville De gjøre oss den glede å holde oss med selskap?»

«Med fornøyelse, sir.»

Slik fikk et livslangt vennskap sin begynnelse. Pater Lacombe oppdaget snart at gruppen som så uforvarrende hadde brutt hans søndagsfred, besto av noen av San Fransiscos mest prominente borgere. De var embets- og forretningsmennesker, kunstnere, musikere og skribenter, og hadde dannet en liten eksklusiv club med c, som populært ble kalt «Familien». Opptagelsesbetingelsene var vide, det var den enkeltes personlighet som til syvende og sist skaffet adgangstegn. Blant medlemmene var katolikker, protestanter og jøder, som i skjønn endretighet praktiserte Romerkirkens ekumeniske ideal forståelse og respekt uten å avpasse hverken sin teologiske form eller religiøse følelsmåte.

«Unity, but not uniformity». Slik lyder Roms økumeniske budskap den dag i dag. Når de større katolske aviser og tidsskrifter nå åpner vinduet ut mot protestant-

ismen, så skjer det først og fremst ut fra et følt behov for felles forsvar mot våre dagers storstilte antikristne oppmarsj. Kirken åpner sine vinduer, men den går ikke hen og slår vinduene ut. Dens ekumeniske holdning er konstruktiv og forsiktig avventende, fri for enhver dogmatisk unfallenhet.

Men tilbake til «Familien». Den hadde kjøpt dette «landstedet» for å tilbringe sine weekends i sportslig konkurranse og utendørs kameratskap. Senere en gang håpet de å skape et kultursentrum hvor det skulle musiseres og oppføres klassisk dramatik.

Pater Lacombe likte dem fra første stund, og «Familien» på sin side ble fullstendig erobret av den unge prestens umiddelbare sjarm, hans lynende intelligens og hans rent menneskelige, elskverdige egenskaper. De ba ham spise middag med seg hver søndag etter messe-tid. Og for en katolsk prest, med en sparsom «månedslønn» og en flere miles reise foran seg, var naturligvis den slags kulinariske argumenter vanskelig å stå for. Som ukene gikk, og sommer ble til høst, vokste vennskapet seg stadig sterkere og varmere. En av medlemmene, en musiker i et stort symfoniorkester, foreslo at pater Lacombe heretter skulle tiltales med sitt fornavn Steve. En ganske voldsom, og umiddelbar, applaus skyllet over hodet på «ærverdige pater», og Steve hette han fra den dag.

Det ble snart en vane for en del av medlemmene å kjøre tidlig ut til Portola for å overvære morgenmessen i pater Lacombe's lille kapell. Først bare katolikkene, siden kom protestantene og jødene også.

Høsten visnet til vinter, og fruktsesongen var over, menigheten oppløstes og dro annetsteds hen. Pater Lacombe leste den siste messen med spesiell høytidelighet. Så gikk han til «Familien».

«Jeg vil ikke være hos dere igjen før til våren», annonserte han trist. «Mine plikter vil holde meg i Menlo til da.»

En uvant stillhet senket seg over middagsbordet. Da desserten var fortært, reiste en litt tykkfallen herre med fløyelskrave på frakken seg. Han var kjent for mange års jødisk barmhjertighetsarbeid.

«Jeg har tenkt litt på dette kapellet ditt, Steve», brummet han. «Det er i minste — hm — laget. Det — eh — lekker litt også — når det regner.»

Pater Lacombe pustet ut med et langt, nesten skjelvende sukk. «Det er det beste vi kan gjøre, Sam. Kongregasjonen er fattig.»

Sam lot sitt trimmede høkeblikk ta en reise bordet rundt, tur og retur. «Hva sier dere, gutter? La oss bygge en ordentlig kirke for Steve! Dere katolikker og protestanter kan sende hatten min rundt, og se hva dere kan greie. Vi jøder dobler beløpet. O. K.?»

Øyeblikkelig, begeistret tilslutning. Få sekunder senere så den forundrede unge presten en hatt gå fra hånd til hånd, fra lommebok til sjekkbok. Da resultatet litt

senere var sjekket opp, vendte Sam seg med et fornøyet grin til sine rasefeller. «Vel, gutter, jeg er imponert. Jeg trodde ærlig talt ikke de andre ville være så gavmilde. Nå spytt i hatten, karer. Vi er nødt til å doble.»

De stoppet ikke med det. En kjent arkitekt tegnet planen uten vederlag; en bygningsmagnat ga materialene; en verdenskjent maler auksjonerte bort et av sine beste bilder; «Familien»s musikere ga konserter til inntekt for den nye kirken; fondet vokste fra dag til dag.

Og neste vår, da arbeidsfolket kom tilbake til fruktmarkene, møtte deres forbausede øyne en flunkende ny liten kirke i hvit California-stil. En dyp, fulltonende klokke kalte dem til messe, og inne ved alteret, foran en statue av Vår Frue ved Veikanten, sto pater Lacombe i skinnende nytt silkemesseshagel. Den lille kirken var fylt til trengsel, og på de forreste plassene sås «Familien»s mest prominente medlemmer.

Årene gikk. Verdenskrigen brøt ut, og pater Lacombe dro som feltprest til Frankrike. Han falt i Belgia i 1918 — en av de stille dagene, da kommunikasjonene meldte «intet nytt fra vestfronten». En annen prest kom til Vår Frue ved Veikanten.

Men den dag i dag gjør «Familien» — gamle og nye medlemmer — årlig en pilgrimsreise til kirken i Portola. På slike dager er det de som utfører legpliktene under gudstjenesten, katolikkene ministrerer, og protestantene — eller kanskje oftest jødene — går omkring med kollektposen. Landsbyen er blitt et slags sentrum for amerikansk ekumenisme.

Henri Werring.

Protestantene i Colombia

Etter undersøkelser som er gjort, viser det seg at de meldinger som i den senere tid har sirkulert i en del norske aviser om forfølgelser av protestanter i Colombia, i høy grad er overdrevne.

La oss eksempelvis ta for oss en beretning i misjonsbladet «Santalen» for 30. juni 1951, der det heter: «Den romersk-katolske kirke, som nå har den politiske makt i landet, har stengt landet for all protestantisk virksomhet. De protestantiske skolene har fått ordre om å innstille sin virksomhet, og katolske munkar har enerett til å undervise. Opprørende eksempler berettes også om hvordan stundom hele protestantiske familier drepes på bestialske måte. Protestantiske begravelser er forbudt og protestantiske kirkegårder blitt skjendet.»

I anledning denne beretning har undertegnede skrevet til erkebiskopen i Bogota i Colombia, som i sitt svar uttrykker sin store forundring og dype smerte over at slike utrolige bakvaskelser blir propagandert her i landet. Han opplyser videre at det i Colombia finnes ca. 13 000 protestanter blant landets 11,5 millioner innbyggere, som nesten alle er katolske. Det har vært protestanter (presbyterianer) i Colombia i hundre år. Men særlig i de siste år er det strømmet til landet en god del (14) nye sekter, som med rikelig finansiell støtte fra De Forente Stater på alle mulige måter søker å utbrede sine forskjellige lærdommer, takket være den fremdeles gjeldende

Den internasjonale, manifestasjon

grunnlov som sikrer religions- og pressefrihet. Protestantene har ca. 190 kirker eller bedehus og 138 skoler. I alle sine menigheter har de sine egne kirkegårder, som de eier i fred og hvor de uhindret kan forrette sine begravelser. Med hensyn til de påståtte myrderier, skriver biskopen at han ikke kjenner et eneste tilfelle at noen protestant, og meget mindre en hel familie, er blitt drept for troens skyld. Det har nok funnet sted noen voldshandlinger — dog ingen med døden til følge — som må forklares ved enkelte sekters anmassende og krenkende propaganda-metoder. Hverken Kirken eller den civile øvrighet er dessverre til enhver tid i stand til å hindre folkets spontane reaksjoner.

Et annet eksempel på grov overdrivelse er en artikkel som «Kristelig pressekontor» for noen måneders tid siden sendte ut (jfr. Stavanger Aftenblad for 18. februar 1952). Etter først å ha sagt at det i dag finnes langt flere kristne martyrer enn under de verste forfølgelser i oldtiden», tilføyer innsenderen som bevis: «*Bare i Colombia mener en at 25 000 mennesker nylig er blitt offer for forfølgelser.*» En tilstrekkelig gjendrivelse av denne uhyrlighet er den klageliste som den «Evangeliske Føderasjon» (et propagandistisk forbund i Bogota) kort tid etterpå publiserte. I dette skrift nevnes 23 hendelser, men bare en eneste med døden til følge. Det gjaldt en adventistisk predikant. Det er vel da litt overdrevet å insinuere som om 25 000 mennesker er blitt drept.

En uke etterat den «Evangeliske Føderasjon» hadde utsendt sin klageliste, rettet en gruppe av 250 fremstående katolikker i Colombia et skrift til den amerikanske ambassadør i Colombia. De beklager de hendelser som har funnet sted, men påtaler samtidig den krenkende propaganda-metode som enkelte sekter tillater seg. I en korrespondanse fra Bogota til K. N. P., (5. april 1952), og en melding i den engelske avisen «Universe» (10. april 1952) kan en finne en rekke eksempler på denne krenkende propaganda. I Puerto Tejada tok en gruppe protestanter en statue av Jomfru Maria, som de stakk øynene ut av, hengte i et tre og satte fyr på. I Riomanso plaserte protestantene en høytaler foran inngangen til den katolske kirke og lot den med full styrke larme under gudstjenesten. Flere ganger forstyrret protestantene katolske prosessjoner. Man bebreider dem også deres sympati med de liberale revolusjonære elementer i landet.

I «Vårt Land» for 19. mai 1952 klages det over at «regjeringen i Colombia har forbudt de protestantiske gudstjenestene i radio.» *Hvis det er sant, burde man heller tie om det, så lenge vi katolikker her i Norge aldri får holde noen gudstjeneste i radio!* Er det for øvrig så vanskelig å forstå at *befolkningen* i et nesten helt katolsk land blir indignert, når f. eks. adventistiske predikanter vil utbre sin krenkende lære at den katolske kirke er «det store dyr» i Åpenbaringen?

Og til slutt: Er det egentlig ikke en form for kirkeforfølgelse når «Kristelig pressekontor» her i landet søker å gjøre Den katolske kirke forhatt ved så grufullt overdrevne historier om forfølgelser av protestanter i Colombia?

J. van der Burg.

*

Vi synes det er skammelig at kristne presseforetagender skal fortsette den nedrivende virksomhet overfor andre kirkesamfunn som i dette tilfelle. Når skal de en

Millionbyen forvandlet til et eneste veldig Gudshus

Den 35. internasjonale, eukaristiske kongress som fant sted i Barcelona i tiden fra 27. mai—1. juni, er gått over i historien. Alle meldinger fra kongressen gir et overbevisende inntrykk av at den ble en mektig manifestasjon av katolsk tro og innsatsvilje. Både de statlige og de kommunale myndigheter hadde sammen med hele det spanske folk gjort sitt ytterste for å skape den verdigst mulige ramme om denne i sitt slag enestående begivenhet. Alle hus og gater i denne Spanias nest største by var dekorert med de spanske og pavelige farger, med blomster, guirlander og religiøse symboler. I den uke kongressen varte, var millionbyen faktisk forvandlet til et eneste veldig Gudshus. På Plaza de Pio XII, der de største høytideligheter fant sted, var det reist et monumentalt alter og et 35 meter høyt kors; alteret var dekket av en baldakin, båret oppe av slanke metallsøyler, og med en åpning, dekket av glass, slik at sollyset kunne trenge igjennom og belyse alteret. Det er for øvrig bestemt at alteret skal bli stående til minne om kongressen. 13 kardinaler, 300 biskoper og flere tusen prester var sammen med om lag en halv million pilegrimer fra 56 land, kommet til stede for innfor Det allerhelligste med byens befolkning å be om fred, om fred for det enkelte menneske, om fred i familiene, om fred og forståelse mellom klassene og om fred mellom folkene.

Etter kongressens høytidelige åpning tirsdag kveld den 27. mai ved den pavelige delegat, kardinal Tedeschi ni, fant den første store, religiøse høytidelighet på Plaza de Pio XII sted på onsdagen; over 100 000 familiefedre var samlet foran alteret for å innvie seg og sine familier til Det guddommelige hjerte og for å be

gang lære å praktisere sin egen kristendom? Ville det ikke være mer lojalt overfor Kristus at man først undersøkte samvittighetsfullt hva som ligger til grunn for de triste hendelser som på grunn av kirkesplittelsens bunnløse tragedie måtte forekomme i den inter-kristelige verden, og så legge ufullkommenhetene eller anklagene frem for de respektive kirkelige myndigheter? Det later til at dette er gjort i Colombia, erkebiskopen av Bogotas redegjørelse taler for det. Skulle så ikke den meget ufine Bamble-sak iallfalle lære vår hjemlige kristne presseveien en iallfall *ikke* bør gå! Dens fatale virkninger dempes nemlig ikke ved at det provoseres til noen inter-konfesjonell bamling over havene!

Det er riktig at vi skal våke over at samvittighetsfrihetens rett blir opprettholdt ukrenket overalt i verden. Men denne retten må hevdes i sin fulle renhet og med sammelighet. Vår sympati må alltid være hos dem som lider overlast for sin gode tro. Men den som opererer i samvittighetsfrihetens navn i *dårlig* eller *tvilsom* tro, kan vi bare minne om at det er et bud som sier: «Du skal ikke bære falsk vitnemål mot din neste!»

Red.

eukaristiske kongress i Barcelona en mektig av katolsk tro og innsatsvilje

for verdensfreden. Natten til torsdag ble en høytidelig midnattsmesse selebrert for menn av erkebiskopen av Sydney, kardinal Gilroy. Under denne gudstjeneste ble Den hellige kommunion utdelt til 200 000 menn av 800 prester, hvorav 300 i åpne biler kjørte omkring med Sakramentet til alle dem som ikke hadde kunnet komme til selve plassen. Alle byens kirker var åpne dagen før og natten igjennom for folk som ville skrifte, men likevel ble det ikke plass nok for alle botferdige, hvorpå provisoriske skriftestoler måtte oppføres langs en av byens hovedgater, utstyrt med nasjonale flagg for å angi det språk skriftemålet kunne finne sted på.

Torsdagen var viet de syke i Barcelona og i hele verden. Hovedmessen denne dag ble lest av biskopen av Kanariøyene i kapellet til tuberkulosepsykehuset Vår Frue av Nåden og ved det alter som var reist i Avenida Maria Christina, dit mange syke var brakt på bårer og i rullestoler. Hundrevis av prester oppsøkte denne dag de syke på hospitalene og i hjemmene og ga dem Den hellige kommunion. Dagen var også viet de fattige og forlatte, ikke bare i Barcelona men i hele Spania. Konvolutter, merket «Nestekjærlighetens konvolutt», med navn og adresse på en fattig familie ble av medlemmer av ordener for nødhjelp brakt til de forskjellige kirker; grupper av troende som oppsøkte kirkene tok konvolutter med seg, leste navnet og adressen og bega seg så av sted til den nevnte familie for å bringe materiell og åndelig hjelp. Bare i Barcelona ble på denne måte 20 000 fattige hjem oppsøkt og hjulpet.

Barnas dag

Barnas dag ble en gripende høytidsdag. Ikke mindre enn 50 000 barn i alderen fra 6 til 14 år, alle kledd i hvitt, gikk denne dag til Herrens bord for første gang. En spansk admiral, selv far til 14 barn, holdt som representant for alle katolske familier en tale til dem, hvoretter en liten gutt som representant for alle katolske barn, leste en særlig bønn.

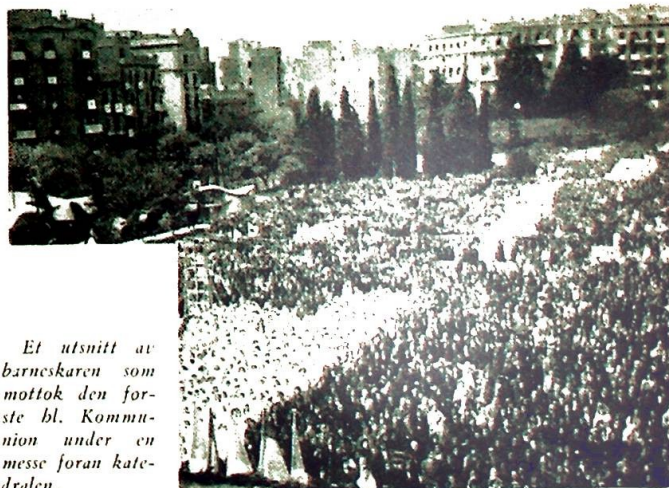
For mange av pilegrimene ble kanskje masse-ordinasjonen av 819 nye prester på det veldige Montjuichstadion lørdag den mektigste opplevelse. 29 biskoper ved 29 altere tok del i denne enestående høytidelighet. Ordinandene var kommet fra 9 forskjellige land. Samme dag ble Troens enhet manifestert ved at 7 biskoper fra de østlige kirker leste messen etter egen ritus.

Også de forfulgte trosfeller bak jernteppet ble husket. Midt på Plaza de Pio XII var det plasert en tom stol, merket med kardinal Mindszenty's våpen. Som sokneprest hadde han deltatt i den siste internasjonale, eukaristiske kongress som fant sted i Budapest i 1938. Messen for de forfulgte i de kommunistisk styrte land ble lest av erkebiskopen av Lima, kardinal Guevara. Mange flyktninger fra de øst-europeiske land overvar denne messen.

Nevnes bør også en særlig bønnetime for freden som fant sted foran Den hellige families kirke. Alle pilegrimer var samlet gruppevis etter deres nasjonalitet, og de nasjonale grupper ba så i tur og orden på morsmålet bønnen for verdensfreden.

En og en halv million troende lyttet samlet til Pavens budskap

Første pinsedag nådde kongressen sitt høydepunkt. Den høytidelige pontifikalmesse ble lest ved alteret på Plaza de Pio XII av den pavelige delegat, kardinal Tedeschine. En uoverskuelig menneskemasse tok del i gudstjenesten. Og på kvelden fant avslutningsprosessen sted. Prosesjonen som var over tre km. lang, utgikk fra St. Raymund av Penafort-kirken og beveget seg gjennom Barcelonas gater fram til Plaza de Pio XII. Det allerhelligste ble båret i den berømte, 3 meter høye monstrans fra katedralen i Toledo, av 250 av de nyviglede prester. Etter Det allerhelligste fulgte kardinalene, biskopene og prestene og tusener av troende. Da prosesjonen nådde fram til plassen, ble den mottatt av den spanske statssjef og den spanske regjering. Det allerhelligste ble plasert på tronen til de gamle konger av Aragonia, den var stillet opp på en forhøyning under en tronehimmel midt på plassen. Så lod Pave Pius XII's stemme gjennom høytalerne. Paven talte spansk og gjenkalte innledningsvis i erindringen den siste internasjonale, eukaristiske kongress som hadde funnet sted i Budapest i 1938, og dit han selv, den gang som kardinal Pacelli, var møtt som pavelig delegat. «Horisonten den gang var truende mørk,» uttalte Den hellige far, «og det vi opplevet lot oss forstå hvor lykkelig verden ville være, om den ville følge Kirkens fredsappell. Men man lyttet ikke til Kirkens ord. Stormen brøt løs og la enorme verdier øde. Og i dag igjen hører Vi det samme angstfylte rop etter fred fra alles lepper.» Paven fremholdt at bare snakket om fred ikke er nok: «For noen er det bare en ytre formalitet, diktert av øyeblikkets taktiske situasjon, stadig motsagt av deres handlinger. Men for Kirken finnes det bare en sann og mulig fred, den fred hvis opphav er selve Fredsfyrsten.» Og Paven uttalte videre: «Vi ønsker å fremholde denne kongress som eksempel for hele verden — så mange nasjoner, så mange raser, så mange riter og likevel ett hjerte og én sjel. Når verden er vitne til dette, må den forstå hvor kilden til sann fred er å finne, individuelt, i familielivet, sosialt og internasjonalt. Vi stoler på at dere alle, fylt av denne ånd, vil gå ut i verden som lysende fakler og

Et utsnitt av barneskaren som mottok den første bl. Kommunion under en messe foran katedralen.

sette den i brann med denne hellige ild. Vi er overbevist om at så mange bøtter, så mange ofre og ønsker ikke vil være forgjeves. Vi konsentrerer alle deres stemmer, alle deres hjerters ønsker og deres sjeles uro i et eneste stort rop om fred, et rop så mektig at verden vil måtte høre det.»

Paven leste deretter bønne for freden, og lyste så velsignelsen over de mange hundre tusen som hadde lyttet til hans ord.

Mellom de forskjellige gudstjenester og manifestasjoner fant studiemøtene sted. På disse møter drøftet de fremste katolske teologer fra hele verden teologiske og liturgiske spørsmål som har tilknytning til Den hellige eukaristi.

Osservatore Romano om kongressen

I en lengre kommentar til Den eukaristiske kongress kommer Vatikanets offisiøse organ, *Osservatore Romano*, også inn på den holdning kommunistene har inn tatt til kongressen og skriver i denne forbindelse bl. a.:

«Denne religiøse høytids mektige storhet og Den eukaristiske kongress' betydning og åndelige slagkraft ble kanskje sterkere åpenbart for oss ved den rasende kommunistiske reaksjon enn ved den enormt store tilslutning kongressen fikk. Man søker å få kommunister i alle land til å tro at de hellige handlinger, bønnetime for freden, masseutdelingene av Den hellige kommunion og prosesjonene som forvandlet en storby til et eneste, stort tempel med et eneste tema, *Eukaristien og freden*, at alt dette ikke har vært noe annet enn en stor øvelse i krigsforberedelser. Men i samme åndedrag må de la seg overbevise om i hvilken grad feiringen av oktoberrevolusjonen med taler, marskalk og tankparader som forvandler hele Moskva til en kaserner og til et våpenarsenal, tjener fredens sak. Og igjen har Kristi fiender lagt for dagen i hvilken grad de har klart å erobre menneskehjertene, også de enkle menneskers hjertene. De hatefulle utbrudd og angrep har tydelig avsløret dette. For om det Gudsfornekterne kunngjør med slik larm virkelig er i overensstemmelse med sannheten, ville det jo ikke være nødvendig å ta slik på vei. Den uutslukkelige sannhet er også i det stille tilstrekkelig veltalende!»

LITURGISK UKE I VADSTENA. I tiden 10.—17. august vil det bli holdt et kurs i liturgi i Vadstena under ledelse av den franske benediktinerpater Baron, spesialist i gregoriansk sang. Flere prester vil ta del og medvirke med foredrag over emner som direkte eller indirekte berører det liturgiske livet. Messe og Kompletorium vil hver dag bli holdt i Birgittanonnens kapell.

Interesserte kan få nærmere opplysninger av praktisk art ved henvendelse til *Vikariatssekretæren, Akersveien 5, Oslo*. Påmeldinger må være skjedd innen 30. juni, senest.

UNGDOMSREISE TIL HOLLAND. For dem som måtte ønske å ta del i en ungdomsreise pr. buss fra Randers i Danmark, gjennom Nord-Tyskland til Holland og tilbake over København i dagene 25. juli til 2. august, er vi bedt om å opplyse at lederen, *pastor E. Boekenoogen, Thorsgade 22, Randers*, ønsker norske deltakere hjertelig velkommen. Alle opplysninger fåes ved direkte henvendelse til pastoren.

WIENER-UTSTILLINGEN I OSLO. Denne enestående monstring av verdensberømte mesterstykker innen billedteppekunsten, malerikunsten, kunsthåndverket og våpenkolleksjonene har med rette påkalt en landsomfattende interesse og begeistring. Vi kan ikke nok anbefale alle som vil utdype sin kunstforståelse og berike sin religiøse forestillingsverden, å søke utstillingen.

I neste nummer av St. Olav vil Ørnulf Ranheimsæter gi en nærmere omtale av utstillingen.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven taler til sykepleiersker.

Onsdag den 28. mai holdt Den hellige far en tale til en gruppe italienske sykepleiersker og uttalte bl. a. følgende: «Det er helt galt av en sykepleierske å holde skjult for en pasient at han kanskje kommer til å dø. Både leger, familiene og de syke må kunne stole på ordene til en sykepleierske. Uten sannhet kan ikke bare legemet, men også sjelen tilføyes stor skade. En alvorlig syk må alltid i tide forberedes på å gå inn i evigheten.»

Der er to andre prinsipper som beskytter sykepleierskene i deres arbeide. Det ene er at man respekterer de syke. Det annet er moralsk fasthet.

Om dere oppfatter og praktiserer deres yrke bare som en slags arbeide, vil dere ikke, hvor prisverdig det enn er, kunne forbli helt utpliktoppfyllende med mindre dere mottar kraft og styrke fra Eukaristien. Dere må gi avkall på så meget i deres daglige liv, dere har så mange farer som må overvinnnes at det vil være umulig for dere alltid å overvinne menneskelig svakhet uten overnaturlig hjelp.»

André Gide på indeks.

Det hellige offisium lot 31. mai i *Osservatore Romano* kunngjøre et dekret om at *André Gide's* verker — *opera omnia* — er satt på indeks.

Pave Pius IX's sak gjenopptas.

Under forsete av byen Roms generalvikar, kardinal *Micara*, ble nylig i generalvikariatet informationsprosessen for *Pave Pius IX's* saligkåring gjenopptatt.

Pave Pius IX regjerte lengere enn noen annen pave, bortsett fra den hellige Peter. Hans pontifikat varte fra 1846—1878 og var et av de mest begivenhetsrike i Kirkens historie.

BELGISK KONGO

Neger vigslet til biskop.

Pinsemandag ble *Aloysius Bigirumwani* vigslet til biskop i Kabzayi i Ruanda. Han er den første innfødte som er blitt vigslet til overhyrde.

I slutten av juni vil han etter innbydelse av det belgiske episkopat komme til Europa, og bl. a. selebrere messen i Sainte Gudule-katedralen i Brüssel.

BRASIL

Nytt katolsk universitet åpnet.

I Bahia i Brasil er det fjerde katolske universitet i landet blitt høytidelig åpnet.

CANADA

Halvparten av befolkningen er katolsk.

Ifølge en statistikk som entopp er utgitt av *Dominion Bureau of Statistics* i Ottawa, finnes det nå 6 069 496 katolikker i Canada, hvilket svarer til om lag halvparten av befolkningen. *The United Church* teller 20 prosent og *The Church of England* 15 prosent av befolkningen.

CHINA

Erkebiskopen av Nanchang død i fengslet.

Erkebiskopen av Nanchang, mgr. *Chi-shih*, som i 1951 avsto det kommunistiske tilbud om å bli overhyrde for den «nasjonale» kirke som ble forsøkt stablet på bena, men som er blitt en dundrende fiasko, er død i fengslet.

Erkebiskopen ble stillet for en kommunistisk domstol, anklaget for å ha motsatt seg reformbevegelsen *samt for å ha myrdet Waisenhus-barn* i Kiukiang. Han omtales for øvrig i den røde presse i China som «imperialismens verste «running dog». Så meget underligere virker det da at man ville ha nettopp ham til «nasjonal»-kirkens overhode.

DANMARK

Søstre på kursus.

36 søstre i sykepleien var i tiden fra den 20. april til 17. mai samlet til et kursus på St. Josephs hospital i København. Blant deltakerne var fire søstre fra Norge og to fra Island. Programmet omfattet 6 forelesninger om dagen og besøk ved forskjellige institusjoner. Det ble også arrangert en utflykt til Nord-Sjælland.

Det var samstemmighet om at kurset var meget vellykket, og det ble uttalt ønske om gjentagelse.

DE FORENTE NASJONER

Verdensreligionene i tall.

Ifølge beregninger De forente nasjoners statistiske kontor er kommet til, finnes det på jorden i dag 2 399 900 000 mennesker. Halvparten lever i Asia.

M.h.t. den tallmessige tilslutning til de forskjellige religioner oppgir kontoret følgende tall: Katolikker 422 millioner, protestanter 202 millioner, ortodokse 161 millioner, muhamedaner 296 millioner, konfusianere og taoister 393 millioner, hinduer 252 millioner og buddhister 118 millioner.

DE FORENTE STATER

Belgisk misjonær skriver bestseller.

Den belgiske misjonspater *De Jaegher* har nettopp fått utgitt en bok i De forente stater under titelen «The Enemy Within». Boken som redegjør for kommunistisk taktikk, har vakt meget stor oppsikt og er blitt en bestseller. Pateren har virket 12 år i China og betegnes som ekspert på marxistisk ideologi og taktikk.

Fulton Oursler død.

Forfatteren *Fulton Oursler* som ble verdensberømt på sin «The Greatest Story Ever Told», er avgått ved døden i New York, 59 år gammel. Han var opprinnelig baptist, men gikk over til den katolske kirke i 1936.

Viktig Høyesteretts-avgjørelse.

De forente staters høyesterett har med 6 mot 3 stemmer fattet vedtak om at elever i offentlige skoler skal kunne motta religionsundervisning hvor de kan få den, altså også utenfor skolen.

Den norske delegasjon led nederlag på sitt forslag om å få fødselskontroll ført opp på dagsordenen.

Den norske delegasjon måtte trekke sitt forslag om at fødselskontroll føres opp på dagsordenen tilbake, på hovedforsamlingen til Verdens sunnhetsorganisasjon. Forslaget ble støttet av Sverige, India, Ceylon, Mexico og Filippinene.

Forslaget ble trukket tilbake etter at lederen av den irske delegasjon, dr. MacCormack, hadde erklært at en rekke land ville forlate organisasjonen om forslaget ble vedtatt, da det sto i sterk strid med disse lands moralske prinsipper. Irland ble støttet av Italia, Belgia, Libanon, Spania, Panama, Costa-Rica og Frankrike.

Tallet på katolikker øket til 29 407 520.

Ifølge *American Catholic Directory* for 1952 som nettopp er utkommet, er tallet på katolikker i De forente stater, Alaska og Hawaii-øyene nå nådd opp i 29 407 520, hvilket betyr en økning på 772 642 i løpet av et år. Også i løpet av dette år er tallet på konvertitter over 100 000, det samme som at over en million amerikanere har konvertert i løpet av den siste 10-årsperiode.

Tallet på prester er økt med 570. Det er dermed kommet opp i 44 459 — det høyeste i Kirkens historie i De forente stater. Tallet på ordensfolk som ikke er prester, er økt med 4873 og utgjør nå 7957 legbrødre og 156 696 nonner. Tallet på lærere ved katolske undervisningsanstalter er økt med 2011 og utgjør nå 113 106.

Amerikansk domstol avviser fanatisk intoleranse.

Ved en domstol i Louisiana er det nylig falt dom for at statuen av den hellige *Fransiska Xaveria Cabrini* som er reist på en av New Orleans offentlige plasser, skal bli stående hvor den står. Saken var reist av 5 protestantiske predikanter som krevet statuen fjernet med den begrunnelse at plasseringen krenket prinsippet om atskillelse mellom kirke og stat. Det ble likeledes innvendt at den ordensdrakt helgeninnen er iført, krenker dette prinsipp. Retten bemerket til dette at da hun

nettopp bar en slik drakt, kunne statuen vanskelig være fremstillet på annen måte.

Fransiska Xaveria Cabrini er den første kårede helgen i De forente stater. Hun grunnla «Misjonssøstrene av Oet helligste hjerte» og utvandret i 1899 til De forente stater hvor hun utfoldet en storstilet hjelpevirksomhet blant italienske emigranter. En tid levde hun i New Orleans hvor hun opprettet en omfattende hjelpevirksomhet blant fattige av *alle konfesjoner*. Hun døde i 1917 og ble helligkåret i 1946.

FINNLAND

Også Kirken forbereder seg til Olympiaden.

Den apostoliske vikar i Finland, biskop *W. Cobben*, har i en uttalelse til pressen gitt en del opplysninger om hvorledes Den katolske kirke i Finland forbereder seg til Olympiaden.

Pater *Veenker* som er åndelig veileder for «Academicum Catholicum» i Finland, og som taler fire språk, er knyttet til Den olympiske komité som kontaktperson. Han kommer også til å tre i forbindelse med de katolske geistlige som følger sine landsmenn som åndelige veiledere.

I den olympiske by vil det bli innrettet et kapell hvor det Allerhelligste vil bli oppbevart og hvor det vil bli lest messe hver dag. Et av olympiabyens største lokaler er stillet til rådighet for søndagsmesser.

Blant de aktive idrettsmenn møter det jo en meget stor prosent som er katolikker, og de kommer fra alle kanter av verden. Deltagerne på det indiske hockey-lag er således mest katolikker.

ENGLAND

Det katolske England hyller den nye dronning.

Dronning *Elisabeth II* mottok nylig i Buckingham Palace en delegasjon bestående av både kirkelige og verdslige personligheter fra det katolske England som på vegne av de engelske katolikker ønsket å overbringe sin nye dronning en lojalitetsadresse. Delegasjonens leder, erkebiskopen av Westminster, kardinal *Bernhard Griffin*, ga i sin hyllest uttrykk for de katolske undersåtters troskap mot og hengivenhet overfor Dronningen.

Dronning *Elizabeth* takket i en kort tale og ga uttrykk for håpet om at den velmente lojalitetserklæring som de engelske og walisiske katolikker brakte sin dronning, måtte bli henne til kraft og styrke under utøvelsen av hennes vanskelige oppgaver.

Blant delegasjonens medlemmer så man bl. a. erkebiskopen *Downey* fra Liverpool, *McGrath* fra Cardiff, og *Master-son* fra Birmingham, *hertugen av Norfolk*, *marquisen av Lothian*, *Lord Pakenham*, Air Marshal *Sir Basil Embry* og et antall katolske parlamentsmedlemmer.

Biskop krever avrustningspolitikk.

Biskopen av Leeds, mgr. *Heenan*, som ved flere anledninger har tiltrukket seg oppmerksomhet på grunn av de erklæringer han har avgitt til aktuelle problemer i tiden, gikk på et møte i Sheffield for kort tid siden hvor 2500 mennesker var samlet om hans talerstol, sterkt inn for opprettelsen av en internasjonal kommisjon til kontroll av avrustning i alle land. På denne måte ville verden bli klar over hvem som har ansvaret for jernteppet, framholdt biskopen.

Biskopen kom i sitt foredrag også inn på bruken av atombomben og erklærte at man prinsipielt ikke kan fordømme bruken av moderne våpen, forutsatt at de settes inn mot militære mål. Våpen som dreper flere mennesker, og hurtigere, er ikke moralsk bedre eller dårligere enn våpen som er mindre virksomme, men som tjener det samme formål. Biskopen fremholdt til slutt at det nå er på tide at statsmenn i alle land går inn for regler som kan gjøre krigen mer menneskelig.

FRANKRIKE

Europas eldste kloster 1400 år.

Frankrikes eldste kloster, *Ste. Croix-y-Poitiers*, blir i år 1400 år gammelt. Det ble grunnlagt i 552 av Poitiers' skyts-helgen, den hellige *Radegundis*. Klosterets navn skriver seg fra en partikkel av Kristi kors, som klosteret fikk seg overdradd i Middelalderen. I krypten finnes stifterinnens grav, men ikke hennes jordiske rester som ble brent av kalvinistene i 1562. Flere franske kirkehistorikere mener at klosteret *Ste. Croix* er det eldste av dem som ennå er i virksomhet i Europa.

Katolske intellektuelles uke.

Franske katolske intellektuelles uke ble nylig avviklet i Paris. Blant deltakerne var pater *Daniélou*, pater *Congar*, *Gabriel Marcel*, *Joseph Folliet*, *Pierre Emmanuel*, *Thierry Maunier*, *Etienne Borne* og *Jean Guitton*. Uken, hvis tema var «Kirken og friheten», ble avsluttet med midnattsmesse i Saint Odile-kirken.

Det syvende bud gjelder også for åndsverker.

Da den franske katolske dikter *Henri Ghéon* nylig vendte tilbake til Canada fortalte han at hans stykker ble oppført over rett og meget ofte, hva han selv ikke hadde hatt noen anelse om. En troskyldig søster hadde sagt ham: «Vi oppfører alle deres stykker, og det aller beste er, kjære Ghéon, at vi ikke behøver å betale noe for det.» Hvortil Ghéon hadde gitt følgende svar: «Og hva skal så jeg leve av?»

Til denne historie bemerket Der Dom: Det forholder seg utvilsomt slik at det ikke bare er i Canada det vises for liten respekt for åndelig eiendom. Vi håper iallfall at forholdene ikke er så ille hos oss som i Frankrike hvor ifølge tidsskriftet «*Nos Spectacles*» av 500 oppførelser av et katolsk stykke som er skrevet med tanke på fremførelse i katolske sammenslutninger, bare 14 var formelt ordnet.

Også den åndelige eiendom er beskyttet av Det syvende bud, fremholder «Der Dom».

HOLLAND

General Eisenhower: Religionen er frihetens grunnlag.

General Eisenhower holdt nylig en bemerkelsesverdig tale for NATO's kapellaner som var samlet til en konferanse i Zeist i Holland.

Generalen uttalte bl. a.: «Vi forsøker å forsvare menneskets rett til å være et verdig menneskelig vesen og går inn for like rett for alle. Hele denne teori hviler på den religiøse tro, for bare i religionen når man frem til den overbevisning at mennesket er noe mer enn et dyr. Av denne grunn er det alle diktatorer benekter Guds eksistens. Gjorde de ikke det, ville de bli tvunget til å identifisere seg selv med Gud.

Selv om jeg selv er protestant, må jeg innrømme at alle kristne bør være takknemlig for den måten Den hellige far i Rom leder kampen mot den dødelige fare som går under navn av kommunisme på. Med alle midler søker herrene i Kreml å gjøre seg til herrer i verden, å gjøre alle til slaver under seg.»

Internasjonal katolsk sportskonferanse.

Representanter for katolske idrettsorganisasjoner i Belgia, Holland, Luxemburg og Tyskland har vært samlet til en konferanse i Imsterade ved Maastricht i Holland for å drøfte felles interesser.

Konferansen utarbeidet retningslinjer som de representerte organisasjoner vil søke å virkeliggjøre i sine hjemland. Det ble også besluttet å holde en ny konferanse i Köln til høsten.

INDIA

Indisk Kristus-film.

Den første Kristus-film som er innspillet i et «farget» land, har hatt urpremiere i India. Såvel Kristus-fremstillingen som alle andre medvirkende er indiere. Filmen er bygget over et pasjonsskuespill som i de senere år er blitt oppført i byen Pasumalai i påsketiden.

ITALIA

Internasjonal kongress av katolske astronomer.

I begynnelsen av september avholdes den første internasjonale kongress av katolske astronomer. Der en anmeldt delegat fra hele verden.

Castel Gandolfo ble erobret av De kristelige demokrater.

Blant de 263 italienske byer og landkommuner som valgte nye kommunestyre den 25. mai var også *Castel Gandolfo* hvor paven har sin sommerresidens. Castel Gandolfo hadde en kommunistisk borgermester, men ved valgene i mai ble denne kommune erobret av de kristelige demokrater.

JAPAN

Den apostoliske nuntius mottatt av keiseren.

Den apostoliske nuntius i Japan, erkebiskop *Maximilian von Fürstenberg*, er blitt mottatt i audiens av keiser *Hirohito* og har overrakt keiseren sine akkreditiver.

JUGOSLAVIA

Den anti-kirkelige aksjon føres videre.

Det kommunistiske partis organ i Jugoslavia, *Borba*, har nylig rettet et voldsomt angrep på den apostoliske administrasjon i Ljubjana, biskop *Anton Vovk*, der som tidligere nevnt i «St. Olav» for noen tid siden ble overfalt av opphisset kommunistisk ungdom som forsøkte å brenne ham i hjel etter først å ha helt petroleum over ham. Bladet angriper biskopen for å ha opphisset den katolske befolkning mot kommuniststyret. Anledningen til dette angrep er et hyrdebrev biskopen har sendt ut, og der han oppfordrer de troende til å være rede «til heroisk innsats for Troen».

SPANIA

Åpningen av Den eukaristiske kongress.

Over en halv million mennesker fylte gatene langs den rute som var lagt for den pavelige delegat til Den internasjonale eukaristiske kongress i Barcelona, kardinal *Tedeschini*, da han tirsdag aften ankom og begav seg fra jernbanestasjonen til Katedralen, som var flombelyst. 5000 hvite duer ble sloppet ut og forsvant mot himmelen som et symbol på kongressens tema: *Eukaristien og verdensfreden*. Alt arbeide var blitt innstilt flere timer før kardinalens ankomst. Alle vinduer og hustak var fylt av mennesker som ønsket å få et glimt av kardinalen underveis til Katedralen for å åpne kongressen.

Kongressen ble åpnet med avsyngelsen av *Veni Creator*; så fulgte opplesningen av den pavelige bulle som utnevnte kardinalen til pavelig delegat.

Bullen understreket sterkt nødvendigheten av fred på jorden og oppfordret alle troende til å be for freden. Den appellerte til godvilje og harmoni mellom samfunnsklassene, fordi alle mennesker er barn til den samme Fader. «Selv om det er gått over syv år siden kamphandlingene ble innstilt, er det ennå ikke fred i verden. I Det fjerne Østen raser krigen. Det finnes ingen fred uten Kristus.»

Bullen hyldet også befolkningen i Barcelona for dens åndelige forberedelse til kongressen, og minnet om at Spania i århundrer har forsvart troen. Den minnet også om den eukaristiske kongress som hadde funnet sted i Madrid i 1911.

Kjent skuespiller blir prest.

Den kjente spanske filmskuespiller *José Mojica* har fått tilatelse av biskopen av Madrid til å tre inn i den geistlige stand. Mojica vil særlig gå inn for å avhjelpe den sosiale nød blant arbeiderne.

SYD-AFRIKA

Stalin-Bibler på zuluspråket!

Ifølge meldinger fra Pretoria i Syd-Afrika er det på forskjellige steder i Den sydafrikanske union dukket opp bibler på zuluspråket, en gave fra ukjente velyndere. Disse «bibler» har imidlertid den eiendommelighet at der i beretningene fra Det gamle testamente dukker opp navn som Stalin og Lenin ved siden av Abraham og Noah, og at selve innholdet er et sammensurium av Det gamle testamente og Det russiske kommunistiske partis historie. Stalin og Lenin står som medvirkende i verdens skapelse. Russere som er bosatt i Syd-Afrika, slår fast at disse «bibler» er trykt i Moskva og tilstillet zuluerne gjennom Sovjet-Unionens generalkonsulat i Pretoria. Denne forklaring har meget for seg, da dette generalkonsulat driver en intens propaganda blant den svarte befolkning, ikke bare i Syd-Afrika, men også i Belgisk Kongo.

TYSKLAND

Den apostoliske nuntius taler til bondeungdom.

Over 8000 medlemmer av den katolske bondeungdomsbevegelse i bispedømmet Münster var den 11. mai samlet i Halle Münsterland til et stort stevne, der også Den apostoliske nuntius i Tyskland, erkebiskop *Aloysius Muench*, talte.

Det er nødvendig, uttalte den apostoliske nuntius bl. a., å ha et godt kjennskap til bondeyrket og dets økonomi og til den kristne kultur. Familien og særlig da bondefamilien — er et fortrinlig utdannelsested. De gårder som kan betegnes som *familiegårder* svarer i særdeleshet til de sosiale prinsipper som er kommet til uttrykk i de pavelige ensyklikaer. Av egen erfaring vet jeg, fremholdt erkebiskopen, at f. eks. den «kapitalistiske farm» eller «fabrikk-farmen» i De forente stater ikke har innfridd de forventninger som ble stillet til disse produksjonsformer. Familiefarmene er fremdeles den fremherskende type også i det amerikanske landbruk.

BERGEN

KOLDSAGBLAD
OSCAR SKOTVEDT - Oslo

Avd. Verktøy- og Spesialmaskiner
Kirkegaten 10 - Telefon 423945

OSLO

Etabl. 1885

G. A. LARSEN

Nordal Bruns gate 7, Oslo

Alle sorter glass til bygningsbruk

Glass-sliperi - Speilfabrikk

Verksted for glassmalerier

Gamle speil omfolieres og blir som nye — hentes og bringes
Frisk luft fåes best ved anbringelse av glassventiler i vinduene

Gullmedalje Barcelona 1929

Telefon 42 62 19 - 42 57 09 - Telegramadr.: «GLASSMESTER»

Et råd til Dem:

BRUK BJØRNEKREM

Erik Arnesen & Co.

Akersv. 6, Oslo - Tlf. 42 32 85

Bilverksted - Gummiforhandler

Spesialitet

MERCEDES BENZ

HERMAN H. RITTERS

ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo

Tlf. 42 34 66

ORAS

OSLO RØRLEGGEBEDRIFT A/S

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

S. B. Petterson A.s

Aut. installatør

Telefoner 33 29 22 - 33 29 17

Universitetsgaten 18 - Oslo

FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR - EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

HAMAR

CHR. PLATOU MUSTAD

Hamar

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

FREDRIKSTAD BLIK- &

METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler

A. STEEN

Etablert 1854

Hamar

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455

Kontoret 1781

ARNT JENSEN A/S

Rørleggere

Hamar

THS. HANSENS EFTF.

Alf Svendsen

Bakgaten 1 - Fredrikstad

«STABBURET»

FREDRIKSTAD

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

OLE KRISTIANSEN

Snektermester

Heimdalsgt. 34 - Oslo.

Tlf. 68 13 58 - Etablert 1894

Spesialitet:

Møbler og innredningsarbeider

Salmeboken

«CANTEMUS DOMINO»

kr. 8.00 innb., kr. 5.50 heftet

Særtrykk av nytt tillegg

kr. 1.50.

ST. OLAVS FORLAG

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

Jens J. Andersen

OSLO - CENTRALBORD 68 34 00

Beste leverandør av

KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid

Tordensskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell

Brilleoptikk

Melitta

KAFFETRAKTER

gir bedre og drøyere kaffe

Riktig formaling sparer kaffe

Føres i ledende kaffe- og
kjøkkenutstyrsforretninger

KATOLSK BØNNEBOK

Kr. 8.50.

ST. OLAVS FORLAG, Akersv. 5, Oslo

WISBECH

Majorstuhuset - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ODDVAR J. LODENG
MURMESTER & ENTREPRENØR

KJØP

hos St. Olavs

annonsører!

Trenger De noe til hagen
er adressen

A/s Norsk Frø

Osterhaugsgaten 29 - Oslo

Telefon 41 39 91

Norges Brannkasse

Skadeforsikring

Bygninger

Løsøre

Varer

Forsikring av bygning un-
der oppføring på greie vil-
kår og til særlig lave premier.